

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE SHS

List izhaja 1. in 15. v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 2 Din. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani. — Št. Peterska vojašnica.

OBLASTNEGA ODBORA ZA LJUBLJANSKO IN MARIBORSKO OBLAST V LJUBLJANI

Pozdravljeni...

Letošnje leto je desetletnica naše države, naše Jugoslavije. Ob tej desetletnici ste se zbrali delegati vojnih invalidov iz cele Slovenije v slovenskem Mariboru, da v devetem letu obstoja invalidske organizacije v tem obmejnem mestu pregledamo svoje vrste, se pogovorimo o svojih težnjah in trpljenju, se navdušimo za nadaljno delovanje ter ob enem iz tega obmejnega kraja, za katerega se je tudi trebalo boriti, da je ostal naš, jugoslovanski, povemo celi Jugoslaviji, predvsem pa merodajnim faktorjem, vladi in Narodni skupščini, da se naj naše vprašanje reši, kakor to zahteva dolžnost napram delavcu, ki je z žrtvami lastne krvi, zdravja in udov napravil velepomembno in velevažno delo.

Leto za letom, celih osem let obstoja invalidske organizacije so delegatje organizirane invalidske mase se sestajali na občne zборе, povedali zahteve onih, ki so jih poslali. Leto za letom, celih osem let, odkar se je vojni invalid strnil v organizirano telo, da se organizirano bori za tiste pravice, ki mu jih kratijo, za izpolnitev tistih obljub, ki so jih mu dajali, ko je zdrav, mlad in čvrst moral na bojišče, je zapisanih v zgodovini kot borba, ki ni ostajala brez uspehov. Trdo je bilo delo, ali korak za korakom so se pridobivale ugodnosti, se je zboljševalo stanje. Res, da je med tem časom bila vržena med vojne žrtve ta in ona neugodnost, poročana krivica, ali organiziranih ni ustrašilo to. Še bolj so se strnili in še bolj so delali.

In danes, ko se v devetem letu sestajate, dragi tovariši, delegati vojnih invalidov v slovenskem Mariboru, danes naj bo čimprej Vaše delo venčano z uspehom, da se doseže revizija ali nov invalidski zakon. To je kardinalna točka, ki jo ima organizacija vojnih invalidov, »Udruženje« sprovediti.

Zato pozdravljeni, delegati...

Javnost naj čuti, da so naše zahteve odločne, da so skrajno potrebne, zakaj na tisoče nas je, vojnih žrtev, ki ne moremo živeti in ne moremo umreti s tem, kar se nam daje...

Dragi gostje, funkcionarji naše lepe Jugoslavije, pozdrav naš veljaj tudi Vam.

Občnega zbora oblastnega odbora za Ljubljansko in Mariborsko oblast ste se udeležili, za kar Vam bodi izrečena zahvala. Naj Vaša udeležba vpliva na merodajne faktorje, da napnejo ves svoj vpliv, da se naši položaji zboljšajo, da se naše življensko vprašanje reši, da se invalidski zakon izboljša ali izdela nov, ki bo vsaj najnujnejše zagotavljal vojnim žrtvam in jim to tudi dajal. Saj smo življenje svoje žrtvovali — ker to, kar sedaj živimo, ni življenje.

Zato pozdravljeni, dragi gostje!

In tebi, Maribor, pozdrav! Prvikrat je v tvoji sredi sestanek iz cele Slovenije delegatov organiziranih mas — vojnih žrtev v »Udruženju vojnih invalidov«. Vedi, da si nam drag! Pozdravljen...

Vam pa, tovariši vojne žrtve, ki ste kot gostje na tem občnem zboru, našo roko. Stisnimo si jo krepko in bratsko! Delajmo, da bo naše »Udruženje vojnih invalidov« še močnejše, še odločnejše — kar je odvisno od Vas, članov organizacije.

Pozdravljeni...

Članstvu!

Letos se vrši oblastni občni zbor dne 1. aprila ob 9. uri dopoldne v Mariboru. Organizacije bodo zastopane po izvoljenih delegatih, ki bodo revidirali storjeno in zasnovali bodoče naše skupno delo. Občni zbor bo pokazal zopet našo organizirano moč in dal javnosti izraza.

Zato naj bo čim veličastnejši. Da podprete delo poklicanih delegatov, se udeležite tudi člani in članice občnega zbora v polnem številu. Zborovanje bo imelo na ta način veliko večji efekt.

Onim, ki morejo in se bodo občnega zbora udeležili, dajemo tem potom navodila, da bodo

lahko prisostvovali v nedeljo dne 1. aprila t. l. ob 9. uri na glavnem zborovanju v dvorani Zadržne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti št. 6. Delegatska anketa na predvečer 31. aprila t. l. naj bo pa radi predpripravljena nemojena in ji članstvo ne bo prisostvovalo.

Za občni zbor je dovoljena vsem udeležencem invalidom in vdovam članom udruženja polovična vožnja. Vsak naj kupi celo karto do Maribora, ki velja s potrdilom, katerega se dobi na zborovanju, tudi za nazaj. Zato ni treba karte pri prihodu v Maribor oddajati. Ko se vračate iz Maribora žigosajte obdržano karto pri blagajni in poleg potrdila se vozite brezplačno nazaj do doma. Vsak naj ima s seboj tudi člansko knjižico. Potrdila o udeležbi se bodo izdajala v dvorani šele po končanem zborovanju. Vsak naj skrbi za to, da bo vladal čim večji red in disciplina in da bo zborovanje čim dostojnejše.

Tovariši in tovarišice, na svidenje v čim večjem številu v Mariboru.

Oblastni odbor.

Kralj Aleksander.

Ob desetletnici.

Naša socialna borba teče že deseto leto. Ako se spominjamo nazaj, gredo po naših mislih razne akcije in doživljaji tekomi te dobe.

Težka borba za invalidske pravice je naltavala vedno na hud odpor in je še danes po večini neizvojevana. Prva doba in razvoj vprašanja jugoslovenskih vojnih žrtev, sta nam delala lepše nade. Na eni strani žrtvovanje za nacionalno osvoboditev, na drugi strani socialni obziri na dolge vrste vojnih žrtev, so nalagali človekoljubju nujno pravično rešitev tega perečega vprašanja.

V prvih letih nismo dosti dosegli. Prve tolažbe vodilnih državnikov razburkani in izdelani masi, so se kakor razblinile.

Vse kar je bilo v vprašanju vojnih žrtev storjenega, je bilo začasno. Dobili smo prve naredbe in začasni zakon. Pomoč ni bila pravica, temveč miloščina, ker se ni po vsem izvajala. Vprašanje se je samo krpalo, masa je trpela duševno in gmotno ter se bridko potegovala za rešitev svojega vprašanja.

Vprašanje vojnih žrtev je rešeno samo začasno in treba ga je rešiti za stalno in pravično, tako je bilo slišati. Od prvega povoj-

nega leta se je vlekla ta praznata dolgo doba, vojne žrtve pa so trpele povsod bedo in pomanjkanje. Ustvarjali so se načrti zakonov, drug za drugim, vnele so se borbe za nje, toda brezuspešno.

Sedem načrtov rešitve je šlo preko te dobe v nič. Voditelji organizirane borbe vojnih žrtev, podprti od mase, so s protesti in mitingi v naši prestolici in v pokrajinah klicali in rotili merodajne faktorje k pravični rešitvi. Ulice in zbirališča so videla marsikaj žalostnih epizod. Davne obljube so dale vendar po 6 letih stalni invalidski zakon. Isti pa se ne razlikuje od začasnega, da celo v marsičem je slabši. Tako smo dobili rešitev.

Šest let smo se borili za zboljšanje, dosegli pa nismo nič več kot smo imeli, celo poslabšanje.

Zato se še vedno borimo, naše življenje v javnosti kaže veliko bedo, ki kliče na pomoč, da to slabo urejeno vprašanje zboljšamo.

Tako stopamo še vedno z neurejenim vprašanjem, deseto leto po svetovni vojni in tretje leto po sprejemu stalnega invalidskega zakona v javnost. Da je invalidski zakon slab in nezačuden, čujemo vsestranska priznanja, celo med državniki in parlamentarci. Potreba zboljšanja je jasna. Moralne in materialne sile pa ni na spregled, da bi se ta potreba uresničila.

Naravni proces, kateremu se ne da leka in ki gre poleg vse te brezbriznosti svojo pot, dela žalostne resnice. Bolezen in starost prinašata v vrste žalostne slike in smrt decimira vedno hujše to izdelano maso. Veliko prepozno, a še se lahko pomaga. Pokaže naj se stvarno nekaj žrtvovanja za one, ki so se morali žrtvovati med zlom človeštva in postali večne žrtve. Narod ima v sebi veliko takih sil in zmognosti, da jih lahko žrtvuje za to bedno rajo, ako pokaže vsestransko voljo. S svojim neizvedenim, raztrganim vprašanjem kažejo od dne do dne bolj pozabljene vojne žrtve žalostno sliko javnosti. Vojni milje prihaja vedno v bolj neznano pozabljeno resnico in s tem tudi položaj onih, ki čutijo še vedno njene posledice.

Pri vsem tem pa moramo konstatirati, da vprašanje vojnih žrtev v sedanji fazi svoje rešitve, še daleč ni prišlo do fiktivne izvedbe. To nam dokazuje le nekaj sledečih žalostnih dejstev:

1. Po desetih letih leži še na tisoče in tisoče nerešenih aktov o priznanju vojnih žrtev, ki s tem nimajo še nobenih pravic. Dotični so samo telesno ne pa tudi moralno vojne žrtve. Torej nimamo še skupaj našega staleža in mnogi so sploh nezaščiteni.

2. Na dolgu so velike vsote bornih invalidnin, katerih upravičenci kljub mizernim potrebam ne prejmejo.

3. Nimamo kam spraviti nezmožnih hiralcov in bolnikov, ker ni invalidskih domov. Poleg tega pa imamo do skrajnosti nemile pogoje za ocenjevanje teh hiralcov.

4. Za zdravljenje obstoja polno nedostatkov tako, da vidimo slučaje bolnikov, ki se sploh nimajo kam zateči. Prenapolnjene bolnice jih odklanjajo, plačanih privatnih lečenj ni.

5. Eksistence pohabljenec nima, vse ga odklanja, zaščita se prezira, odpusti iz služb pa so zelo pogosti. Materialne podpore za osamosvojitve ni od nikoder, olajšave se prezirajo.

6. Pomoč in prejemki se dajejo le po gmotnih razmerah; postavljena je za bazo zelo nevidljiva in krivična davčna podlaga, ki celo povzroča neenakost in jemlje nekaterim posebno vdovam in sirotam vse pravice.

7. Vojne sirote nimajo sploh nobene zasilne vzgoje, javna dobrodelnost pa jim tudi ne more pomagati in tako nazadujejo.

8. Javnost, občine, oblasti sploh ne mudijo nobene pomoči in opore, ker se vse izgovarja na invalidski zakon.

9. Posameznih bonitet, kakor enkratnih podpor, ustanov in drugih eksistenčnih priboljškov skoro več ne poznamo.

10. Administracija je dolgotrajna in nepopolna. Potrebni nujni rešitev ni od nikoder.

Kdor čuti vse to, lahko navede mnogo dejstev, ki jih mora pri vsem takem postopanju pretrpeti.

Iz vsega tega se vidi veliko mizerno stanje vojnih žrtev, ker je še v najpotrebnejših panogah vprašanje nerešeno in neizvedeno. Nič se ni čuditi, da je poleg takega gmotnega stanja marsikateri invalid tudi v takem duševnem položaju in v človeški družbi v takem razpoloženju, da ga družba ocenjuje in prideva k raznim najkritičnejšim individuumom.

Sila in obup povzročata taka slaba imena, ki jih dotični revež nikakor ni zaslužil. Invalid je v človeški družbi omržen čeprav pomilovan.

O intervencijah pri ministristvu.

Ministrstvo socialne politike v Beogradu je opozorilo z okrožnico z dne 12. III. t. l. velike župane, naj obveste vojne žrtve o sledečem:

V to ministrstvo prihajajo posamezne nepozvane osebe, da posredujejo v invalidskem oddelku ali pri blagajni, naj se temu ali onemu invalidu ali vdovi čimprej reši akt za odkupnino invalidnine in ista izplača. Take osebe, ki se jih lahko smatra za navadne sleparje vojnih žrtev, ne uspejo popolnoma nič, ampak otežkčajo posle, delajo pa navadno na škodo vojnih žrtev, za katere intervenirajo.

V slučajih za odkupnine so sploh nepotrebne kake intervencije, ker gredo vsi akti svojo pot. V nobenem slučaju in nikomur nima invalidi dajati niti pet par.

Dotična svota denarja, za katero izjavi invalid, da jo sprejme kot odkupnino po predhodni odločbi komisije za odkup invalidnine, se mora v celem obsegu izplačati neposredno prosilcu. Odtegnejo se edino poprej eventualno na račun invalidnine izdani predujmi, brezobrestna posojila dana od ministrstva socialne politike ali preveč izplačane razlike med prejšnjimi starimi in sedanjimi prejemki. Take odtegljaje in one vsote, ki se dolgujejo edino in stvarno državi, odteguje finančna uprava pri izplačilu odkupnin.

Da se odstranijo zlorabe pri izplačevanju odkupnin, je odredil minister za socialno politiko na podlagi čl. 4. naredbe o ustrojstvu ministrstva socialne politike sledeče:

1. Vsako posredovanje in intervencije od strani nepozvanih oseb za izplačilo odkupnin

Tako se nam zdi pri nas, vendar pa to ni čapati povsod.

Nekateri narodi so znali to socialno vprašanje rešiti zelo v duhu moderne dobe. Postavili so invalida in druge vojne žrtve popolnoma za enakovredne člane človeške družbe.

Po vzgledih dotičnih naj bi se prijeli tudi pri nas in izpolnili enkrat nacionalno in socialno dolžnost »rešiti vprašanje vojnih žrtev« dostojno in pravično. Pri nas je nujno potrebna revizija invalidskega vprašanja, ki je kljub dolgemu reševanju še nerešeno. Ako to ne gre, vzdignimo še enkrat iz svojih organiziranih vrst mogočni apel za »najpravičnejše človeške pravice«.

ali podpor je prepovedano. Ako se take osebe pojavijo, jih imajo nalog dotični uradniki odbiti in jim ne smejo nuditi nikakih pojasnil, pač pa morajo v vsakem takem slučaju obvestiti ministra. O sporih v tem pogledu odločajo pristojni načelniki.

2. Postajanje in posedanje po hodnikih ministrstva je zabranjeno vsem osebam, ki ne dohajajo po svojih osebnih poslih, ampak radi posredovanja in proučevanja. Odrejeni organi uprave mesta Beograda, orožniki in sluge imajo nalog paziti na vse take osebe ter opozoriti radi njih svoje starešine, kateri najdejo način, da onemogočijo škodljivo delo takih oseb za vojne žrtve.

3. Izplačila odkupnin in podpor se vrše neposredno, osebno dotičnim upravičenim, in sicer potom čekovnih nakaznic, za domače vojne žrtve pa pri blagajni ministrstva.

4. Vsako posredovanje za odkupnine je brezpredmetno in nepotrebno, najmanj pa ako pridejo dotični sami v Beograd. Vsi slučaji gredo in bodo šli po svojem teku in redu.

5. Priporoča se vsem invalidom in vojnimi žrtvam, naj se ne puste izrabljati glede odkupnin od nikakih tipov, temveč naj se obračajo in obveščajo le preko svojih občin in invalidskih organizacij.

Ta naredba naj se naznani radi točnega izvrševanja vsem uradnikom in uslužbencem ministrstva, velikim županom, da obveste vojne žrtve, nabije po hodnikih ministrstva in pri vходу ter Središnjemu odboru združenja.

Stanovanjski zakon bo za eno leto podaljšan.

Dne 23. marca t. l. na seji Narodne skupščine je socialistični narodni poslanec Petejan stavil nujni predlog o podaljšanju stanovanjske zaščite. Predlog je utemeljil v daljšem govoru, v katerem je naglašal nujno potrebo podaljšanja stanovanjske zaščite, ker je za 1. maj napovedanih na tisoče deložacij. Opozarjajoč

na obubožanje širokih mas, je govornik utemeljeval potrebo maksimiranja najemnin, ker se s strani nekaterih hišnih posestnikov povisšanje najemnin silno pretirava.

Ker je to za današnje razmere veleznačilen pojav pomanjkanja stanovanj in izkorišče-

vanje nezaščitenosti, prinašamo ta predlog doslovno.

Glasi se:

»I. Za dobo do 31. marca 1929 uživajo stanovanjsko zaščito v svojih dosedanjih stanovanjih:

1. aktivni državni uradniki, oficirji, podoficirji, uslužbenci, služitelji, njihove rodbine in vdove, izvzemši uradnike in oficirje, ki so zdravniki, inženjerji, zobozdravniki, veterinarji in slično, če imajo pravico do privatne prakse in to prakso izvršujejo;

2. upokojenici in upokojenke, njih vdove in rodbine, izvzemši upokojenca-zdravnike, zobozdravnike, arhitekta itd., če izvršujejo privatno prakso;

3. duševni delavci, kakor književniki in umetniki, slikarji, pesniki, novinarji itd.;

4. duhovniki vseh priznanih veroizpovedi, njih rodbine in vdove;

5. vojni invalidi in njih rodbine, če so materijalno slabo situirani;

6. vojne vdove in rodbine v vojni preminulih ali delanezmožnih, ki so materijalno slabo situirane;

7. vsi oni obrtniki, ki ne delajo pod svojim imenom, nimajo svojih delavnic, marveč delajo na račun drugih in dobivajo zato mesečno ali dnevno plačo ter oni mali trgovci, ki delajo sami ali z enim učencem, ter njih rodbine in vdove;

8. uradniki, pomočniki, nameščenci, uslužbenci in služitelji privatnih denarnih, trgovskih, delniških, industrijskih in drugih podjetij, ki delajo za plačo in kojih mesečni prejemki ne presegajo 5000 Din;

9. fizični delavci in delavke vseh panog in podjetij, njih rodbine in vdove;

10. uradniki in uslužbenci vseh nadarbinskih in dobrodelnih ustanov;

11. uradniki in nameščenci samoupravnih oblasti.

II. To zaščito uživajo samo oni stanovanjski najemniki, ki se zavežejo plačevati za svoje stanovanje najemnino, ki se računa tako-le: za osnovo služi najemnina z dne 1. julija 1914; za stanovanje ene sobe s štedilnikom se plača sedemkratna, za stanovanje ene sobe in kuhinje s pritiklinami osemkratna; za dve sobi, kuhinjo in pritikline devetkratna; za tri sobe s pritiklinami desetkratna in za stanovanje štiri sob s pritiklinami trinajstkratna osnovna najemnina iz leta 1914.

III. Hišni lastnik ima pravico odpovedi samo v sledečih slučajih:

a) če je stanovanje potrebno njemu ali njegovim oženjenim sinovom in hčerkam za lastno uporabo;

b) če je lastniku glede na porast njegove rodbine potrebno večje stanovanje;

c) če ostane najemnik dva meseca zaporedoma najemnino na dolgu;

LISTEK.

Znanstvena astrologija.

Mar so zopet oživele srednjeveške vraže? Ali je mogoče govoriti o srečni zvezdi, pod katero je rojen človek, in katere vpliv odloča našo usodo? Ne, znanost noče nekdanje otroške praznovernosti. Toda nova fizikalna geografija ugotavlja vedno nove vplive oddaljenih zvezd na našo zvezdo in posredno na naše življenje ter na potek človeške zgodovine. Predvsem vemo, da je odvisno naše leto s svojimi nočmi in dnevi od solčne toplote. Vojaki Aleksandra Makedonskega so se prestrašeni ustavili ob Perzijskem zalivu. Velikanska oceanska oseka in plima se jim je zdela delo indijskih čarovnikov. Niso poznali tega pojava ob domači obali, kjer je prav tako malo občuten, kakor na našem Jadranu. Mi se ne ustrašimo kakor ti Grki, a vemo od Newtonovih časov dalje, da je to vendar velik čudež. Morje zapušča obrežje in se vrača nazaj pod vplivom lune. Mesec in deloma solnce vodita valove, vplivata na obalne morske živali in tudi na človeško industrijo.

Danes vemo, da nam pošiljajo zvezde razen toplote in luči tudi skrivnostno pritegovno moč, tako zvano nevidno radiacijo (izžarevanje). Schwabe je dokazal, da se pomnožijo vsako 11. leto solčne pege. Posledice na zemlji so magnetne burje, severni sijaj in nevihte. Nekateri raziskovalci zatrjujejo, da obstoji vez med solničnimi pegami ter potresi, izbruhi ognjenikov in celo s strašnimi katastrofami, ki so ustvarile sedanje zemeljsko lice. To vprašanje ni rešeno. Zato pa je izven dvoma, da vplivajo solčne pege na vsako življenje: rastlinsko in drugo. Elektromagnetne moči prav izdatno poživijo notranje procese v naši krvi in staničevju. Živčno bolni ali razdražljivi

ljude čutijo nevihto v naprej. Otroci v šoli so najbolj poredni na dan magnetne burje. Navzočnost peg v bližini osrednjega solčnega poldnevnik napoveduje vedno izbruh kužnih bolezni oziroma porast kroničnih obolenosti. Američani so dognali, da vplivajo solčne pege na žitne cene oziroma na letino in trgovsko krizo. Še kobilice naredijo največ škode v letih solčnih peg. Kaj čuda, da sta razlagala Flammarion oziroma Abbe Maurais z istimi vzroki tudi druge pojave: mednarodne spore in vojne. To velja za francosko-nemško vojno l. 1870. in svetovno vojno. Vražarice so od nekdanj nabilale in kuhale zelišča in svoje strupe ob mesečini. Še Ludovik XVIII. je spravil v zadrego znanega učenjaka Laplacea, ker ga je vprašal kakšno nesrečo napoveduje »bakrena luna«. Uboga luna ni kriva v tem oziru. Zato pa nedvomno vpliva, naj bo bakrena ali ne, na morje, vreme in na elektriko v zraku. Znani švedski fizik Svante Arrhenius je razlagal s tem napade božjasti in tudi »mesečnost«: nevarne ponočne blodnje in pota. Stari izraz »luna ga trka« je tedaj mogoče povsem opravičen.

Biologija, znanost o živih organizmih, je tudi že od nekdanj iskala vzroke, ki bi razlagali enakost ženske periode in luninega meseca. Enakost ni nikakor slučajna. Znanost pozna tudi drugače nad vse redke slučaje moške mesečne krvavitve. Angleški zdravnik Murgrave poroča o 24-letnem mladeniču, ki sta mu krvavela palca na rokah ob vsaki polni luni. Iz XVII. stoletja je znan sličen slučaj 16-letnega Jacquesa Zolaja, kateremu je krvavel zopet ob polni luni desni mezinec, ne da bi bila videti kakšna rana.

Vsekakor pozna biologija več sličnih vplivov lune na žive organizme. Blizu oceanskih otokov Samoa živijo morski črvi »palolo« ali »mbalolo«, katerih ženitovanjsko potovanje se vrši vedno oktobra ali novembra ob zadnjem

luninem kračju. Domačini zovejo ta čas »touma fauma«, kar pomeni »doba obilnega jela«. Ob enem s črvi se množijo ribe in druge obalne živali. Lov traja po tri dni. Domačini zajemajo z rešeti palolova jajčka, ki plavajo po vodi kakor rezanci v juhi in jih rabijo namesto masti. Slični pojavi so znani na japonskih in drugih oceanskih otokih. Stanje lune je tudi v zvezti z oplojenjem pri nekaterih ribah, rakih in morskih ježih. Znanost še ni ugotovila notranjega pomena teh vezi, toda vpliv sam je izven dvoma.

Razen solnce in lune vplivajo na naše življenje in zdravje tudi nepremične zvezde, katerih žarki potujejo do nas milijone let. Prof. Vernandski govori v knjigi »Biosfera« (Leningrad 1926.) o vplivih Rimske ceste in spravlja v sklad z njimi število nadpovprečnih nadarjenih ljudi v nekih določenih zgodovinskih presledkih. G. Lahonski smatra rak, najstrašnejšo bolezen, za posledico »trdnih« električnih žarkov, ki motijo električno ravnotežje molekulov v organizmu. Lahonski tudi zdravi po raku okužene organizme z bakreno spiralno žico, katero ovija okoli oteklina. Žica ujame žarke oddaljenih nepremičnih zvezd. 4. julija lanskega leta je poročal Lahonski pariški Akademiji znanosti, da je odvisna razširjenost raka od podzemeljskih slojev, na katerih stoji ta ali ona naselbina. Rak je redek tam, kjer leži pod zgornjo plastjo plastična ilovica ali apnenec oziroma ruda s kovinsko vsebino. Te plasti so dobri prevodniki elektrike. Tam, kjer jih ni, škodljivo vplivajo zvezdni kratkovalni žarki na živo staničevje.

Tako številne posledice rodi nebeška svetloba. Znanost še ni odkrila vsega. Toda posamezniki mislijo, da je nastalo pod vplivom zvezdne radiacije življenje samo, največja skrivnost našega planeta. Tako rodi astrofizika novo znanstveno astrologijo, ki temelji na točni znanosti in ki se je otrsela srednjeveške praznovorne navlake.

č) če živi najemnik nemoralno;

d) če izkorišča najemnik stanovanje v druge svrhe kakor pa je najeto in če kvari stanovanjske prostore;

e) če najemnik žali ali dejansko napada hišnega lastnika in člane njegove rodbine, izvzemši slučaje, da to hišni lastnik sam izzove.

IV. Za stanovanjske spore so pristojna redna sodišča. Vsi spori, ki temelje na zakonu

z dne 15. maja 1925 in 29. oktobra 1927, se presojajo po tem zakonu. Izvršitev že pravomočnih razsodb, v kolikor se nanašajo na osebe, ki uživajo zaščito po tem zakonu, se ustavi.

Minister socialne politike je v svojem odgovoru priznal upravičenost predloga in argumentov, ki jih je navedel poslanec Petejan in izjavil, da sprejme nujnost. Pri glasovanju je bil predlog soglasno sprejet.

Na dan vstajenja.

Tiha veličast velikonočnega jutra je plavala nad prostrano dolino in se skladala v toplo harmonijo zbudene narave iz dolgega zimskega spanja. V čarobno tišino, katera je vladala nad pokrajino, je v presledkih zavel lahen vetrič — tu in tam pa jo je prekinil oddaljen strel velikonočnih strelcev.

Prve žarke zlatega jutranjega solnca, ki so pričeli zlatiti gorske vrhove, je pozdravilo slovesno pritrkavanje zvonov pri fari v dolini. Vstal je Kristus naš gospod!

Vse je bilo veličastno, vse prazniško razpoloženo!

Visoko na strmem pobočju nad dolino, ki so ga pravkar pozlatili prvi solnični žarki, je stala napol podrta bajta, v kateri je stanovala revna vdova Ana s svojim najmlajšim sinkom — njeno največjo ljubeznijo. Sama, in osamljena sta prebivala na tem brdu, kot bi bila izgnanca iz človeške družbe, ki ji nista zakrivila ničesar hudega. Nekoč — že dolgo je tega, bivala sta tudi ona dva v dolini med veselimi in srečnimi ljudmi, tudi ona srečna, a revščina je bila kriva, da sta se preselila v to samoto in stanovala v napol podrta bajtica. Niso jih marali tam doli v dolini, ker sta reveža in ker jima je bila spremljevalka v življenju nesreča.

Celo danes, ko je Kristus vstal od smrti in spomin napolnil z veličastjo to božje, krasno velikonočno jutro sta ostala sama — sama s svojo tugo.

Pred bajtico, odkoder je bil razgled v dolino, je sedela vdova Ana in gledala solznih oči v planjavo. Obraz, ki je bil nekoč lep, je senčila težka bol, ki je zapustila marsikatero gubo.

Tako ji je hudo ravno danes — na Veliko noč, na dan, ki je tako lep za vse zemljane, le njej vzbuja toliko spominov. Saj je drugače prenašala in še prenaša trpljenje, a danes na ta velik praznik, pa vstaja v duši toliko spominov, ki puščajo grenko bol za seboj. Pohitele so ji misli nazaj v preteklost, da ji je postalo težko pri duši in da je pozabila na svojega Mirka, ki jo je začuden gledal in vprašal:

»Mamica, zakaj jokaš, saj ti nisem storil nič žalega?»

Zgrabilo jo je v prsah ob tem vprašanju, da mu ni mogla dati odgovora, le objela je njegovo kodrasto glavico in jo stisnila na svoja prsa. Zopet ji je splaval pogled v dolino, kjer so bili že vidni ljudje, ki so prihajali od Vstajenja. Kako vsi hitijo, prav nič se ne ustavljajo,

zakaj doma jih čaka danes pogrnjena miza, polna velikonočnega blagoslova. Le v bajtici tu na solničnem brdu ni velikonočne blagoslovljene jedi, nimata pogrnjene mize — le revščina je povsod.

»Da znaš mamica kako lepe kolače so spekli pri Zorčevih in pirhov so tudi veliko napisali. Vse mi je včeraj pokazala Zorčeva Cilka; mamica čuj, zakaj pa ti ne spečeš takih kolačev in zakaj ne delaš pirhov, ali veš, kako so lepi?«

Vse to je govoril mali Mirko v eni sapi in vprašujoče gledal mamico.

Pobožala ga je po glavici, in ga zopet krepkeje stisnila k sebi; ni mu pa mogla odgovoriti na to nedolžno vprašanje. Hudo, še huje ji je bilo pri tem vprašanju, tako nekako, kot bi ji nekaj nevidnega trgalo srce v njenem telesu. — O kako rada bi ugodila tej njegovi želji, in zadnjo kapljo krvi bi nudilo za to njeno materinsko srce.

Spomin ji je zopet pohitel nazaj v one lepe čase, ko je tudi ona pekla kolače in delala pisance za malega Mirkota in Milico. A to je že davno. — Gospodaril je takrat mali družinici še njen Martin, njen nepozabni soprog. Kako lepo je bilo tedaj vsako Veliko noč! Že v soboto dopoldne je došel navadno njen Martin iz trga, kjer je delal v tovarni in ji vselej donesel polno dobrot za malo družinico.

Pogrnjeno so imeli takrat mizo in polna je bila velikonočnega blagoslova. Z Milico v naročju, katera je bila še mala, je sedela pri pogrjnjeni mizi, in poleg nje Martin, njen tako iskreno ljubljen soprog. Šalil se je z njo in malo Milico, do vseh poln nežne ljubavi, katera je ogrevala celo družinico. Kako vesela je bila takrat Velika noč, praznično je bilo v duši, ki v veliki sreči ni slutila, kako blizu je trpljenja! Taka je bila Velika noč pri naši Ani leta 1914.

V največji sreči pa je prišel strašni moment, ki je odvzel njenega Martina, odvzel njeno srečo, ki se ne povrne več.

Tam nekje ob bistri »Slovenski Soči« sanja sedaj večne sanje in čaka dneva Vstajenja. Vstajenja čaka — odrešenja — zakaj robska je zemlja, v kateri spava in tuje hodi po njej. Kako rada bi mu blagosloвила danes prsteno posteljo s svojimi solzami in okrasila bi jo z rožami, ki jih je zgodnja pomlad že privabila iz zemlje. A daleč, daleč je ta zemlja tužna, ki čaka »Vstajenja dneva«. —

Politične beležke.

Revizija ustave. Slišijo se razne verzije o reviziji ustave. To vprašanje stopa sedaj čimdalje bolj v ospredje. Poleg ustanovitve Gornjega doma in obsega oblasti naj bi se revidirale tudi ustavne določbe o namestništvu in bi se ta revizija odnosila tudi na administracijo države.

Sovjetski razorožitveni predlog. Na seji pripravljalne komisije za mednarodno razorožitveno konferenco je izjavil sovjetski delegat Litvinov, da je sovjetska Rusija za popolno razorožitev vseh kopnih, zračnih in pomorskih bojnih sil v vseh državah. Predlagal je, naj se popolna razorožitev izvede v štirih letih in v prvem letu vsaj toliko razoroži, da bo vojna otežkočena, če ne preprečena. Nemški in turški delegat sta načeloma za ta predlog, če pa z ozirom na fiktivno stanje utopičen.

Angleški pogoj za zblizanje z Nemčijo. Bivši nemški zunanji minister dr. Kühlmann je približno že 2 tedna v Londonu. Stopil je v zvezo z gospodarskimi in političnimi krogi, da bi jih pridobil za nemško-angleško zblizanje. Njegova prizadevanja so sprejeli londonski merodajni krogi simpatično, mogoče pa je le tedaj, menijo, če pride do zblizanja med Francijo in Nemčijo.

Orient in Anglija. Pred kratkim se je vrnil iz Orijenta sir Alfred Mond, in je nastopil za popolno preorijentacijo angleške politike na vzhodu. Izdelal je več praktičnih predlogov. Med drugimi priporočila, naj ne bi bil v bodoče Egipt, temveč Palestina središče angleške vzhodne politike. Egipt bo vedno ognjišče nemirov za Anglijo. Židje v Palestini pa bodo slejkoprej zastopali in branili evropsko stališče. Mond priporočila, naj bi se Palestini dovolilo veliko posojilo za obnovo.

Tudi nova egiptovska vlada za popolno neodvisnost. Novi ministrski predsednik Nahas paša je v zbornici podal vladno izjavo, ki veli med drugim, da vlada ne prizna nobenih aktov, ki nasprotujejo popolni neodvisnosti Egipta ali pa pravicam Sudana.

Avstrijski dolgovi Ameriki. Predsednik Coolidge je priporočil kongresu naj stori zakonodajne mere, ki bodo Avstriji omogočale, da bo svoje vojne dolgove Ameriki fundirala na isti način, kakor se je to zgodilo v dogovorih med Avstrijo in drugimi državami.

Fašistična justica. Pred posebnim tribunalom za zaščito države sta se vršili obravnavi proti dvema delavcema, češ, da sta snovala zaroto proti državi in širila komunistične ideje. Eden je bil obsojen na pet, drugi pa na dve leti ječe.

General Sikorski suspendiran. Vojni list objavlja vest iz Varšave, da je bil general Sikorski, dosedanji poveljnik Ivovske armade odstavljen. Ta suspenzija Sikorskega, ki je bil tudi svoječasno ministrski predsednik, je v političnih krogih izzvala veliko zanimanje. Sikorski je bil že več let v opoziciji proti Pilsudskemu.

Proga Kočevje-Vrbovsko. Ministrstvo za promet je potrdilo tretjo licitacijo za oddajo del na progi Kočevje-Vrbovsko. Vršila bo ta dela ljubljanska gradbena tvrdka inž. Dukič.

Ameriško zlato za Italijo. Prekoceanski parnik »Roma«, je te dni pripeljal za 2.900.000 dolarjev zlata, katerega je nakupila v Ameriki Italija na račun emisijskega zavoda »Banca d'Italia«.

Italija zahteva »svobodo« na Jadranu. O priliki tangerske konference je stavila Italija ponovno svoje imperialistične zahteve po nad-

vladju od Jadrana do Orijenta. Zelo veliko zahtevajo, res.

Pred novo akcijo bolgarskih komitašev. Kakor poročajo, je opaziti v bližini bolgarske meje nova zbiranja bolgarskih komitašev.

Češkoslovaško-sovjetska pogajanja za novo in natančnejšo gospodarsko in trgovsko pogodbo se bodo začela v kratkem. Dosedanja pogodba namreč ni več v skladu z zelo razvitimi gospodarskimi odnošaji in jo je treba zato spremeniti.

Definitivni načrti šolskih zakonov. Prosvetni minister Grol se je odločil, da predloži Narodni skupščini nove zakonske načrte o osnovnih šolah, srednjih šolah in univerzah. Po načrtu zakona o univerzah bo v Beogradu 6. v Zagrebu 7 in v Ljubljani 5 fakultet.

Sovjeti ne poznajo šale. Vrhovni gospodarski svet je sklenil pred dvema letoma s sovjetskimi ladjedelskim trustom pogodbo za dobavo 45 modernih trgovskih ladij. Ker pa trust ni izvršil prevzetih obveznosti, je vlada odredila, da se stavijo vsi člani vodstva podjetja pred sodišče.

Obnova belgijske trdnjave. Belgijska vlada je votirala 30 milijonov frankov za obnovo trdnjave Lüttich, ker smatra, da se mora za vsak slučaj zavarovati pred eventualnimi napadi s strani Nemčije.

Nettunske konvencije. Zopet se čita po listih, da se bo izvršila ratifikacija nettunskih konvencij. Za to uslugo nam nudi Italija podaljšanje prijateljske pogodbe. Te konvencije imajo namreč določbo, da se lahko italijanski državljani naselijo v 50 kilometerski obmejni coni. Ali po domače: Dalmacijo poitalijančiti in zavojevati, kar je itak stremljenje fašizma. Če naredi vlada Italiji za italijansko prijateljstvo tako uslugo, potem, milo rečeno, ne vemo, kje smo.

Naše gibanje.

Potek občnih zborov.

Letošnji občni zbori so bili precej živahni in v marsičem zanimivi. Povsod so bile izražene ene in iste težave, ki mučijo naše vojne žrtve. Organizacija je tudi pokazala svojo delavnost in je upati, da bo po občnih zborih, ki so v splošnem povoljno uspeli, zelo poživljena. Radi prezaposlenosti in stroškov se niso mogli delegati Oblastnega odbora udeležiti povsod Krajevnih občnih zborov, ker je treba pri tem tudi pomisliti, da jih je bilo kakšno nedeljo kar po pet, šest ali še več. Prihajajo pa poročila od vseh strani, ki kažejo lepo organizacijsko disciplino in napredek. V naslednjem prinašamo taka poročila iz nekaterih občnih zborov.

V Ljubljani je imela Krajevna organizacija svoj občni zbor dne 4. marca t. l. v veliki dvorani Mestnega doma. Prišlo je precej članstva iz mesta, manj pa iz okolice, ker je bilo ta dan precej slabo vreme. Ker ni bilo vsled tega ob določeni uri sklepčnosti, je otvoril predsednik tov. Dr. Kodre občni zbor ob 10. uri. Pozdravil je navzoče in predlagal konstituiranje zbora. Za predsednika občnega zbora je bil izvoljen tov. Tomc, ki je bil tudi delegat Oblastnega odbora. Postavljena sta bila tudi zapisnikarja in overovatelja. Po dnevnem redu je prečital najprej tov. predsednik Dr. Kodre svoje poročilo o splošnem delovanju odbora. Za njim je podal tajnik tov. Hrvat tajniško poročilo, ki je pokazalo kljub lanskim nepovoljnim razmeram, za katerimi je moral odbor prevzeti nevhvaležno težavno delo, zopet složno in uspešno delovanje.

To je potrdilo tudi blagajniško poročilo, katero je obrazložil blagajnik tov. Christof s tem, da kljub raznim izdatkom za pomoč in nabave izkazuje lep pribitek.

Proti delovanju odbora ni bilo nobenih ugovorov. Zato je dobil odbor absolutorij in predsednik tov. dr. Kodre je bil z aplavzi zopet izvoljen. V odbor pa so izvoljeni tov. Hrvat, Christof, vdova Blažanin in Pintarič. Namestniki vdova Stanič in invalida Zrimšek ter Lipec. V nadzorni odbor tov. Kržišnik, Krašna in Kozinc, namestnika tov. Popek in Miletič. Na to je bil izražen protest proti zavlačevanju zadeve proti odtegljajem draginjskih doklad delavcem in delavkam tobačne tovarne, zato ker dobivajo invalidnino.

Delegat tov. Tomc pa je pojasnil stanje različnih vprašanj, kakor zavlačevanje prevedb, odkupnin in splošne revizije invalidskega vprašanja. Tudi to izvajanje je podprlo članstvo z močnimi protesti. Med slučajnostmi se je oglasil tov. Tekavec v neki njegovi osebni aferi, za kar mu je odgovoril z nekimi dokazili tov. Hrvat. Tudi nekateri drugi člani so zahtevali raznih pojasnil v osebnih zadevah, nakar je bil mirno potekli in složni občni zbor zaključen.

Poročilo iz Polzele. Naš letošnji občni zbor se je vršil 11. III. t. l. Sklicali smo ga pozneje

zato, da bi naleteli na lepše vreme vsled oddaljenosti članov, bilo je pa baš nasprotno. Kljub snežnemu metežu je prišlo povoljno število članov in članic. Ob 10. uri je otvoril občni zbor tov. Jelen. Spomnil se je med letom umrlih, katerim je zbor zaklical trikrat »slava«. Pozdravil je navzočega delegata OO tov. Tomca in tov. Freliha iz Celja, ki se je tudi udeležil občnega zbora. Za predsednika občnega zbora je bil soglasno izvoljen tov. Frelih.

Odborovo poročilo je pokazalo skrbno delovanje, zato je bilo brez ugovorov sprejeto.

Tudi blagajna izkazuje povoljni saldo. Občni zbor je odobril proračun za bodoče leto. Izvoljeni so bili v odbor tov. Satler, Jelen, Plaskan, Perger in Šošter, namestniki Verdev, Gorič in Peternel. Nadzorni odbor Uratnik, Škafer in vdova Jelen, namestnika Terglav in vdova Vrabič. Poverjenik za gor. savinji. dol. tov. Poznič, namestnik tov. Jerina.

Tov. Tomc je poročal o stanju pokojninskega vprašanja, odkupnin, voženj in o spremembi invalidskega zakona. Tov. Lorenčič tolmači določbe, ako bi hotel invalid odkupnino sam vrniti. Tov. Frelih pa je opozarjal, da ima naša organizacija v svojem boju za zakon dva glavna problema, to sta zaščita, ki ni navezana na noben proračun in materialna pomoč, ki se da regulirati s finančnimi sredstvi. Prva se da takoj urediti. Tov. Cilenšek poziva na naročitev našega glasila. K slučajnostim je bilo treba dati razna pojasnila. Tov. Lorenčič je predlagal, da bi bilo treba v našem glasilu otvoriti notico »Vprašanja in odgovori«. Nato je bil občni zbor zaključen.

Šoštanj. Predsednik tov. Stojan je otvoril dne 4. III. t. l. občni zbor s pozdravi in konstatacijo, da se delegat OO ni udeležil najbrž vsled tega, ker je v Ljubljani Krajevni občni zbor. Članstvu ni bilo dovolj, ker je mislilo, da se ga ignorira. Za predsednika občnega zbora je bil postavljen tov. Aram. Z lepim nagovorom je vzpodbujal članstvo k složnosti z ozirom na težek položaj. Apeliral je na naročilo glasila. Poročilo upravnega odbora je konstatiralo, da se je odbor skozi celo leto trudil, da je kril stroške poslovanja in drugo z raznimi prireditvami. Odbor je stalno deloval, imel 8 sej in razposlal 154 dopisov. Blagajna stoji zadosti povoljno. Nadzorni odbor je izjavil, da je redno zasledoval delo in našel vse v redu, zato je bil odbor razrešen. V nov odbor so izvoljeni tov. Stojan, Aram, Privšek, Plešnik, Gobec, namestniki Goršek, Lihteneker in Kočevar. Nadzorni odbor: tov. Goričar, Vošnjak, Razbornik, nam. Acman in Oštir. Pri slučajnostih sta se oglasila tov. Pušnik radi kolarskega orodja in mati invalida Šubla, kateri leži bolan v postelji, pa ne dobi prepotrebne zdravljenja. V zadevah se bo ukrepalo. Tov. Aram pojasni vprašanje zdravljenja, ki je jako slabo urejeno. S tem je bil občni zbor zaključen.

V Gornji Radgoni je bil otvorjen občni zbor dne 11. marca t. l. ob pol 10. uri, ki je bil kljub slabemu vremenu še dosti dobro obiskan. Za predsednika zborovanja je bil postavljen tov. Mir. Pri delovanju uprave so bile težkoče s tem, ker je predsednik tov. Paar med letom odstopil in sicer radi redukcije. Nadomestil ga je tov. Weis, vendar pa je predviden uspeh nekoliko zastal. Dohodki so zadovoljivi, vendar pa ne v primeri s prejšnjim letom. Tudi med članstvom je postalo malo več mrtvila, celo delo pa sloni na tajniku in blagajniku. Odborovo poročilo je bilo sprejeto brez ugovorov in podan absolutorij. Občnega zbora se je udeležil delegat iz Ljubljane tov. Dornik, ki je obširno pojasnil splošno stanje invalidskega vprašanja in organizacije, posebno pa glede voženj, davka in odkupnin. Odbor je izvoljen iz tov. Weisa, Goloba, Verzela, Puklavca in Mira. Namestniki tov. Kavčič, Vukan in Leskovšek. Nadzorstvo tov. Klobasa, Rožman in Osojnik nam. vdova Weis in invalid Kajdič. Med slučajnostmi je bilo članstvo pozvano na naročilo našega lista.

Moravče. Tukajšnji Krajevni odbor je imel 19. II. t. l. občni zbor. Ker radi slabih zvez ni prišel delegat, je prečital tov. Koželj pozdravno brzojavko OO. Udeležba je bila povoljna, pogrešali so se pa tisti, ki iščejo največ koristi za 1 Din. Tajnik je poročal o delovanju, ki je bilo izvrstno. Število članstva in blagajna izkazujeta lep napredek. Nadzorni odbor je našel vse v redu in absolutorij je bil sprejet soglasno. O posameznih vprašanjih je dal pojasnila tov. Koželj. Radi polovičnih voženj je bilo članstvo zelo ogorčeno. Članarino je plačalo precej članstva. Onim, ki pa tega še niso storili, bodi povedano, da bodo še prav kmalu rabili organizacijo, ki jih bo vedela upoštevati. Odbor je zopet stari.

Občni zbor Krajevnega udruženja v Slovenjgradcu se je vršil dne 2. februarja 1928 v prostori gostilne Debeljak ob precejšnji udeležbi. Navzoč je bil delegat iz Celja tov. Jenko,

kateri je predsedoval zborovanju. Predsednik tov. Puncer je podal poročilo o delovanju odbora v preteklem letu. Tajnik pa je poročal o tajniškem delovanju. Iz blagajnikovega poročila je bilo razvidno, da je bilo v blagajni koncem leta 1927 Din 3038.50 ter inventar v vrednosti 1706 Din, tako da znaša skupno premoženje odbora 4744 Din 50 p. Na podporah se je izdalo skupaj 2746 Din. Tov. Čadež je predlagal v imenu nadzornega odbora absolutorij, katerega je zbor sprejel s pohvalo. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: Upravni odbor: Albert Puncer, Franc Čreslovnik, Ivan Debeljak, Franc Zemljič in Dragotin Hmelina. Namestnikom pa Anton Čreslovnik, Taferner Matevž in Franc Marčič. Nadzorni odbor: Predsednik Anton Čadež, odbornika Viktor Konečnik in tovarišica Frančiška Plaznik, namestnika: Ivan Rotovnik in Lenart Pogorevčnik. Nato je poročal delegat tov. Jenko o delovanju OO in pojasnil tudi druge težnje vojnih žrtev. Članstvo je njegov jedrnat govor sprejelo z aplavzom. Kot podporni član je pristopil Viktor Puncer, ki je izjavljal, da se kmalu vrne v Ameriko in da tukajšnjega Krajevnega odbora tudi onkraj luže ne bo pozabil, ampak da bode tam med svojimi ljudmi zbiral prispevke za Krajevni odbor v Slovenjgradcu. Tov. Jenko se mu je zahvalil za njegovo akcijo in mu želel veliko sreče. Po kratkem debatiranju in po raznih predlogih je tov. Jenko ob 14. uri zaključil dobro uspešni občni zbor, želeč novemu odboru mnogo sreče in uspeha.

Občni zbor v Domžalah je bil srednje obiskan. Dne 4. III. t. l. ob 9. uri ga je otvoril predsednik tov. Flis. Besedo je dobil takoj delegat iz Ljubljane tov. Moser, ki je obrazložil težave vojnih žrtev in organizacijo. Na to pa je tov. Flis razložil vse težkoče za zopetno ustanovitev Krajevne organizacije, ki je bila med letom ustanovljena. Vse to gre na račun raznih malomarnosti članstva. Kljub temu, da je organizacija še mlada, šteje že 55 članov in članic ter ima 1148 Din premoženja. Nadzorni odbor je našel vse v redu. Pred volitvami je oporekal tov. Vodopivec, da ne sme sloneti vse delo na njem kot tajniku. Članstvo je mislilo, da naj bo drug predsednik nadzornega odbora, ker tov. Hafner ni navzoč. Potrebuje se agilnih ljudi. Ker je odbor pojasnil, da je on marljiv član, je bil izvoljen zopet stari odbor in sicer tov. Flis, Hafner, Vodopivec, vdova Ulčar, Jos. Kepec, Zajc in Burja. Nadzorni odbor tov. Šinigoj, Štupica, Šimnovec, nam. Rihtar Frančiška in Karel Štupica.

Krajevni odbor Metlika. Naš krajevni odbor si je že v prošlem letu zastavil nalogo, da izvrši sklep zadnje delegatske ankete oblastnega odbora glede nabiranja naročnikov za »Vojnega invalida« tako, da bo vsaj vsak drugi član K. O. tudi naročnik našega glasila. Pred letošnjim občnim zborom se ta sklep še ni mogel dovoljno izvesti, takoj po občnem zboru pa je počel krajevni odbor agitacijo za naročnike in danes lahko pokaže že prav lep uspeh tega dela. Pridobil je 50 naročnikov izmed 100 svojih članov, kateri imajo plačano naročnino izvzemši par izjem, do konca februarja in marca 1929. Posebno zahvalo zasluži pri tem sedanji tajnik Kovačič, ki je nabiral naročnike, poleg tega pa dal na razpolago, odonosno podaril krajevni odboru tudi svojo letno nagrado v znesku 360 Din, da s to vsoto dodaja polovico naročnine svojim revnejšim članom. Reči moramo, da je to zelo lep uspeh za naše revne belokranjske razmere, vendar je naša želja, da postanejo še ostali člani in članice naročniki našega glasila. Mnogi izmed nas se še danes ne zavedajo kako neobhodno potreben činitelj je naše udruženje, enako potrebno pa nam je tudi naše glasilo »Vojni invalid«. — »Vojni invalid« je naš javni glas, ki kliče na pomoč, opozarja javnost na naše pravice in kaže na krivice, katere se godijo največjim revežem med reveži. Čim močnejše bo naše glasilo, tem močnejši bo njegov glas — tako močan, da ga bodo slišali vedno tudi na one »vrhove« odkoder gledajo na nas s preziranjem, kot na nepotreben balast naše države. Tako naj bi bilo in tako bo naše glasilo, ako bomo tudi mi storili svojo dolžnost! Dolžnost vsakega člana in članice je, da naroči »Vojnega invalida«, pa tudi dolžnost, da mu pridobi čim več novih naročnikov. Ni še končana naša borba za naše pravice in za naš obstoj. Sodeč po sedanjih težkih razmerah, bo ta čedalje ostrejša in čedalje bolj potrebna, osobito še, ko postajamo od dne do dne starejši, betežnejši in potrebi pomoči. Tovariši, naravnost strah je človeka pomisliti, da bi naše glasilo »Vojni invalid« zaspalo na večne čase — in ako se to vsled naše brezbriznosti kdaj zgodi, ne očitajmo potem svoje revščine drugim, ker si je bomo dobršen del tudi sami krivili. Naše geslo mora biti, da bo vsaka članica in vsak član tudi naročnik »Vojnega invalida«; kdor še do danes ni, naj se takoj zglaš pri našem

tajniku in donese naročnino. Na sedanje naročnike pa apeliramo, da ne bodo naročniki le eno leto, temveč naj ostanejo »Vojnemu invalidu« zvesti tovariši in prijatelji, zakaj borih 24 Din bo zmožel na leto vsak, pa bodisi še tako reven.

Jesenice. Trenotno najbolj pereče vprašanje vojnih invalidov je trikratna polovična vožnja. Uverjeni smo, da se za to zadevo zanimajo ne le člani jeseniške podružnice, pač pa vojni invalidi širom Slovenije, oziroma cele države. Vsaj to je bila do sedaj pravzaprav edina ugodnost, katero nam je dal invalidski zakon, dasi gotovo ne tako po želji invalidov. Invalidi, kakor tudi vojne vdove, smo zahtevali stalno vozno olajšavo za vsako potovanje. Sedaj pa take ovire in stroški. Vzemimo za primer vojnega invalida iz Rateč, to je v skrajnem kotu Gorenjske, ob državni meji. Ako hoče on legitimacijo, mora najprej na Jesenice k fotografu. Stroški: vožnja 22 Din, tri slike (kajti eno samo mu nihče ne bo naredil) 30 Din, skupno 52 Din, brez izdatkov za hranč in drugo. V 14 dneh dobi slike in hajdi zopet na vlak v Radovljico, t. j. 46 kilometrov dol in ravno toliko nazaj, za kar mora plačati 35 Din. Tako ima torej še predno ve, kako bo izgledala legitimacija, 87 Din izdatkov. Zamudil pa se je pri vsem tem »samo« dva dni. Ako bi se potem trikrat peljal v Ljubljano, kajti dalje vojni invalid pač ne pride, bi prihranil 93 Din, torej le štiri dinarje več kot pa ako se pelje s celo vozovnico. Da v takih razmerah nikomur niti na misel ne prihaja da bi imel toliko potov in stroškov, je pač vsakomur jasno. Zato ponavljamo gornjo trditev, da je trenutno najvažnejše vprašanje trikratna polovična vožnja po istem načinu kot prejšnja leta, ko je šlo to brez šikan in smo ob tem času bili že vsi z njimi preskrbljeni. Središnjemu odboru, ki se ni pobrigal, da bi se bila ta zadeva pravočasno uredila, bo treba na kongresu povedati, kaj si invalidi širom države mislijo o njem. — Tovariš Novak je kot predsednik jeseniške podružnice odstopil in naj se v bodoče člani in članice v vojnih zadevah obračajo na tov. Jankota Goloba. Sicer pa ostane kot do sedaj, vsako prvo nedeljo v mesecu dopoldne poslovanje v lokalnih brezalkoholne kavarne na Savi. Večina članov je članarino že poravnala, vendar je še nekaj takih, ki so zaostali. Ti naj se zglašijo v nedeljo, 1. aprila dopoldne od devete do enajste ure.

Izgubil je tov. Ivan Hraštnik od Sv. Križa pri Mariboru, pošta Zg. Kungota na mariborskem glavnem kolodvoru listnico, v kateri je bilo 200 Din, 2 sklepa in nadpregledni list. Kdor bi kaj vedel o teh stvareh, naj mu izvoli naznaniti.

Za tiskovni sklad sta darovala tov. Franc Jaklič iz Radovljice 16 Din; tov. Peter Jenko iz Sp. Šiške 6 Din. Najlepša hvala.

Elementarne katastrofe.

Francija. Seine je v okolici Pariza zaradi močnih viharjev porušila nasipe ter poplavila 300 ha kulturnega ozemlja. Setev je popolnoma uničena. Obstoji nevarnost, da bo prebivalstvo tega dela prišlo popolnoma na beraško palico.

Silen vihar na morju. Ob vsej francoski obali razsaja že dva dni tako silen vihar, da je paroplovni promet popolnoma ustavljen. Mnogo ljudi se je že moralo vrniti nazaj v luke, več ribiških čolnov pa je brez sledu izginito.

Katastrofalen potres. Seizmograf, t. j. potresomer v Ljubljani je 22. marca zabeležil katastrofalen potres na razdalji 9510 km od Ljubljane. Ognjišče tega potresa je najbrže v Srednji Ameriki. Tudi dokaj močni potresni sunki so bili v Lipiku in Pakracu ter v okolici (Hrvaška) ter so zelo prestrašili tamošnje prebivalstvo. Ta potres so čutili tudi v Zagrebu. Ti potresi so se par dni pozneje ponovili. Tako poročajo tudi iz Rajčica v Slavoniji o močnem potresnem sunku, kakršnega niti najstarejši ljudje ne pomnijo. Začel se je s strašnim podzemskim bobnenjem in je trajal 30 sekund. Vse hiše so poškodovane. Tudi v Rimu je večina prebivalstva prestolnice občutila 23. marca močan potres, ki je povzročil veliko vznemirjenje.

V Sarajevu je ogromna skala zdrvela s hriba v mesto. Lomljenje in tresk je bil kakor strel iz topa. Ogromna skala, težka več tisoč kilogramov se je odtrgala s Trebeviča ter zdrvela bliskovito na oni del sarajevskega mesta, ki leži pod hribovjem in pridrela v ulico Gjeke. Raztrgala je cesto, porušila hišo in hlev, v katerem sta bila dva konja, ki ju je ubila. Radi silnega udara se je nato razbila na kosce, ki so pobili mnogo oken. K sreči človeških žrtev ni bilo, ker v času katastrofe v porušeni hiši ni bilo nikogar.

Izdaja Udruženje vojnih invalidov.
Odgovorni urednik: Stanko Tomc.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.
Zanj odgovarja: France Štrukelj.

Razširjajte in čitajte naš list!